

УДК 637.52:658.511(477.7)

GEL G00, R10

Коляда А.Л., викладач кафедри економічного аналізу Одеський національний економічний університет, м. Одеса, Україна

АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ВИРОБНИЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ М'ЯСОПЕРЕРОБНИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ ПІВДЕННОГО РЕГІОНУ

Ключові слова: ефективність, виробничий потенціал, виробничі ресурси.

Виробничі ресурси відображають виробничий потенціал підприємства, який забезпечує безперервне та ефективне виробництво та реалізацію продукції. Аналіз показників ефективності використання виробничих ресурсів дозволить:

1. Визначити рівень виробничих можливостей підприємства (частка виробничо-технічного потенціалу в складі майна підприємства).
2. Виявити причини зміни об'ємів виробництва продукції (озброєність основними засобами і працюючого, віддача основних засобів, матеріаловіддача).
3. Визначити ступінь чутливості валового прибутку до зміни об'єму виробництва (ефект виробничого левериджу).
4. Перевірити (підтвердити/спростувати) наявність тенденції до генерування чистих збитків, яка поступово призводить до зменшення власного капіталу організації (коефіцієнт співвідношення темпів зростання сукупних витрат підприємства до темпів зростання його сукупних доходів) [1, С.109].
5. Виявити та мобілізувати резерви збільшення об'ємів виробництва продукції та зменшення її собівартості, що, у свою чергу, зможе призвести до підвищення прибутковості підприємства.

З метою аналізу ефективності діяльності м'ясопереробних підприємств було обрано дванадцять суб'єктів господарювання Південного регіону, які спеціалізуються на переробці м'яса.

Аналіз ефективності діяльності м'ясопереробних підприємств Південного регіону дозволив виокремити цілу низку їх спільних та відмінних рис. Так, протягом досліджуваного періоду майже всім підприємствам за винятком ПП «Південь-М'ясо» характерні рекордні значення фондоозброєності праці одного працюючого (в 2013 році вказаний показник досяг 10 тис.грн. на одного працюючого). Зазначена тенденція свідчить про нарощування основного капіталу підприємствами в частині основних засобів. Дані управлінські рішення будуть доречними, якщо нарощування відбувається активної частини основних виробничих засобів, оскільки в іншому випадку збільшення пасивної частини не призведе до збільшення віддачі вкладених коштів в основний капітал [2, С.185].

В частині ефективності використання основних засобів, то лише ТОВ «ВЕККА», ТОВ «Онісс та ПрАТ «Українські ковбаси» вдалося підвищити віддачу основних засобів та зменшити фондомісткість. Всі останні підприємства характеризуються зменшенням їх ефективності використання, що, у свою чергу, призвело до недоотримання фінансових ресурсів. Максимальне значення віддачі основних засобів в 2013 році характерне ТОВ «Гаврилівка» (9,04 грн, що в 2,3 рази більше ніж в 2012 році), мінімальне - ПАТ «Мелітопольський м'ясокомбінат» (0,92 грн, що на 54,4% менше ніж в 2012 році).

Аналіз ефективності використання матеріальних ресурсів показав, що майже на всіх підприємствах присутнє зменшення матеріаловіддачі та збільшення матеріаломісткості, що вказує на нераціональне використання матеріальних ресурсів, що призвело до збільшення питомої ваги сировини та матеріалів в собівартості продукції та відповідно зменшення прибутковості відповідних підприємств [3, С.153]. Максимальне значення матеріаловіддачі в 2013 році характерне ПрАТ «Українські ковбаси» (5,93 грн, що на 6,2% більше ніж в 2012 році), а мінімальне - ТОВ «Одеський м'ясопереробний завод» (1,16 грн, що на 38,1% менше ніж в 2012 році). Проте таким підприємствам як ТОВ «ВЕККА», ПрАТ «Українські ковбаси»

та ПАТ «Мелітопольський м'ясокомбінат» вдалося підвищити ефективність використання матеріальних ресурсів та зменшити їх питому вагу в собівартості продукції.

Для більшості підприємств Південного регіону характерний значний рівень виробничо-технічного потенціалу, питома вага якого протягом досліджуваного періоду досягла 60-75%. Вказана тенденція свідчить про наявність значних виробничих можливостей у даних підприємств. Проте на ТОВ «Онісс», ТОВ «Гаврилівка» та ПрАТ «Українські ковбаси» питома вага виробничо-технічного потенціалу в структурі активів не досягла навіть 25%, що вказує на обмежені можливості подальшого нарощування та розширення виробництва продукції.

За аналізований період коефіцієнт співвідношення темпів зростання сукупних витрат до темпів зростання його сукупних доходів майже по всіх підприємствах збільшився, що вказує про потенційну можливість зменшення прибутковості, погіршення фінансового стану та платоспроможності підприємств [4, С. 84]. Мінімальне значення даного показника в 2013 році характерне для ПАТ «Мелітопольський м'ясокомбінат» (0,95), максимальне – для ПрАТ «Українські ковбаси» (1,29).

Ефект виробничого левериджу зріс на всіх підприємствах Південного регіону. Рекордні позначки даного показника в 2013 році характерні для ТОВ «ВЕККА» (18,8, що більше на 71,5% порівняно з 2012 роком), ПП «Золотий теленок» (13,31, що більше в 2,2 рази порівняно з 2012 роком), ПАТ «Мелітопольський м'ясокомбінат» (16,19, що більше в 4,5 рази порівняно з 2012 роком), а мінімальне - ТОВ «Одеський м'ясопереробний завод» (0,09, що менше на 95,7% порівняно з 2012 роком).

Можна зробити висновок, що найефективніше протягом аналізованого періоду використовували свій виробничий потенціал ТОВ «ВЕККА» та ТОВ «Онісс», а аутсайдерами виявилися ТОВ «Одеський м'ясопереробний завод» та ПАТ «Мелітопольський м'ясокомбінат».

Отже, від рівня ефективності використання виробничого потенціалу значною мірою залежить успішність функціонування підприємства, а саме рівень прибутковості, ділової активності та фінансової стійкості. Цієї мети можна досягти: відслідковуючи динаміку основних показників, які відображають ефективність використання виробничих ресурсів; ідентифікування чинників, які зумовили виникнення відповідних тенденцій в розвитку підприємства; вживання заходів спрямованих на їх ліквідування; мобілізація наявних резервів.

Список використаних джерел: 1. Волкова Н.А. Методика расчета и оценка показателей деловой активности предприятия / Н. А. Волкова // Нива Поволжья. – 2013. - №4 (29). - С. 107-112. 2. Філіппов М. В. Сучасний стан та проблеми функціонування ринку м'ясної продукції в Україні / М. В. Філіппов. // Вісник ОНУ імені Мечникова. – 2013. – Вип.2/1. – С. 183–187. 3. Своробович Л. М. особливості діяльності підприємств м'ясопереробної галузі як об'єкту формування внутрішнього економічного механізму / Л. М. Своробович. // Вісник соціально-економічних досліджень. – 2014. – №3 (54). – С. 150–157. 4. Ващенко А. А. Ефективність виробничо-господарської діяльності в механізмі управління промисловими підприємствами / А. А. Ващенко // Economics Bulletin. – 2014. – № 1. – С. 80-87.